

MEMORISTICA
MUNICIPAL

L'Esquella de la Torratxa

Any VII :: Número 2219

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 16 de setembre de 1921

LA GRAN «CORRIDA» OFICIAL

—Guardeu-me una contra-barrera, que jo també hi vui ésser!

PARA ENFERMEANDES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL

MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MARCA MIRET - Farmacéuticos
Diputación, 205-BARCELONA

Antoni López
Impressor

Impressions comercials
Treballs de totes menes

Olm, 8, Interior
Telèfon 4115 A

BLOKS
NOTES

a DEU cèntims

BAZAR DE LA UNIÓN

Unión, 3 BARCELONA

Soler i Torra germans

BANQUERS

Compra venda de valors · Ordres de Borsa · Canvi
de moneda · Giros sobre l'estranger · Comptes
corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

BLOKS
OTES

a DEU cèntims

BAZAR DE LA UNIÓN

Unió, 3 BARCELONA

PLUMA ESTILOGRAFICA
MONTBLANC

La más fuerte

La más elegante

B AZAR DE LA UNIÓN **N**

— Carrer de la Unió, 8. - BARCELONA —

ÚTILS PER A ESCRIPTORI

TINTES SUPERIORS

— IMPRESSIONS COMERCIALS DE TOTES MENES —

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

CRÒNICA

LA PREDESTINACIÓ

Un eco d'El Dia Gráfico ens ha fet saber que En Cambó, o per coqueteria, o per donar precocitat a la seva glòria, se treia anys. Va nèixer al 1876. En té, doncs, quaranta cinc, i a la cèdula no se n'hi posa més que quaranta tres. Se'n treu un parell.

Es molt possible que En Cambó no ho faci això de treure's anys ni per coqueteria, ni per exhibicionisme, sinó com una mostra més de la seva voluntat. Vui tenir dos anys menys—haurà dit. I els tindrà, malgrat els llibres parroquials de Verges, el seu poble.

Perquè tot ha estat voluntat en la vida d'En Cambó. Tot. Fins el seu naixement. Conten que la seva mare, que vivia a Besalú, quan creia arribats els dies crítics, abandonava Besalú i se'n anava a Verges, el seu poble. Volia que els seus fills nasquessin en la seva casa pairal. Endebades el senyor Cambó—que era el pare d'En Cambó—li pregava, perquè tant era que els fills nasquessin a Besalú com a Verges. Tot era Catalunya. Tot era província de Girona. Tot era Empordà, encara que Besalú no ho fos ben bé d'Empordà. Els precs esdevenien inútils. En les estrelles estava escrit que En Cambó havia de nèixer a Verges, i no pas a Besalú, per un acte de voluntat maternal. Lo que ignorem és, si semblant a Napoleó, no va ésser rebut per alguna simbòlica cosa. Ja és sabut que Napoleó va ésser rebut, no pas per una llevadora, sinó per una catifa on estava teixida una escena de Juli Cèsar. Amb això han volgut veure un detall de predestinació gloriosa, com si l'esperit del conqueridor romà hagués rebut al futur emperador del món. En Cambó, a Verges, no tindria catifa amb escenes cessarianes, ni quadres amb els retrats dels grans economistes, ni els dels grans confectionadors d'obres públiques, però per a predestinació de la seva voluntat triomfant n'era prou el seu naixement a Verges, per ferma decisió familiar.

*
* *

La voluntat ha estat, des d'aleshores, tota la vida d'En Cambó. Tota la seva història són actes de voluntat, des de les campanyes contra el gas i el discurs adreçat al rei, quan la seva primera vinguda a Barcelona, fins a l'admissió de la cartera d'Hisenda. Què farà En Cambó?, pre-

guntaven, en lloc de demanar-nos què és lo que hauria de fer. Naturalment, feu la seva santa voluntat, com sempre, com quan parlà al rei, com quan acceptà, contra la opinió de tothom, el projecte d'administració d'En Maura, com quan se va retirar del Parlament, com quan va vendre a l'Assemblea de parlamentaris, com quan ens entretenia amb el plebiscit dels municipis, com ara... Ell ha de nèixer a Verges i no pas a Besalú.

Per això els que'l xiulaven l'onze de setembre, xiulant la seva obra, no'n treuran res, perquè la seva voluntat sempre triomfa. Per voluntat seva és ministre, no pas per a servir a Catalunya i a Espanya. Cent catalanistes el xiulen. Doncs, immediatament, cent mil castellans l'aplaudeixen pensant-se que és dels seus i que's diu catalanista per compromís, com En Lerroux es diu republicà. Que més tard cent castellans el xiularan? Doncs aleshores cent mil catalans l'aplaudiran. Però ell serà subversiu o ministre, diguin lo que vulguin Catalunya i Ponent. Ell sempre naix a Verges.

PARADOX

El millor procediment

Cada any, en arribar el mes de setembre, es desperta en determinats senyors un desig vehement d'estudiar de aprop els avenços d'aquesta o l'altra branca de l'art o de la ciència, a l'estranger. Aitals excursionetes, broten com diem, en començar la tardor. En l'època més apropiat per a emprendre un viatge. Quan ni les molèsties d'una calor excessiva, ni l'incomoditat d'un fret rigorós, poden privar a l'investigador de l'encant d'una passejada amb tota regla.

Essent els curiosos homes d'estudi, o especialitzats, simplement, en un aspecte que en diríem pedagògic, acudeixen per a satisfer les despeses del viatge, a la generositat mai desmentida, de la Pubilla, que no pot ja amb els seus ossos. Per tal de que l'estudiós sol·licitant compti entre els que remenen les cireres consistorials amb un padrí decidit, no manquen a l'excursionista unes pessetes, amb les que cobrir les atencions de la forada. El fet està en encertar a daurar la píldora; en donar a la cosa caient transcendental.

Una relació que's fes d'aquests viatges d'estudi realitzats per compte de la ciutat, seguida d'una inspecció, no gaire rigurosa, dels nostres serveis municipals, dels nostres centres d'ensenyament, ens diria la inutilitat del sistema, massa arrelat d'un temps ensà. Les quantitats assignades als favorecuts, cas de que de debò es propo-

ESTAT ACTUAL DELS URINARIS BARCELONINS

—Qui és l'últim?

sessin aquests menar a terme una tasca profitosa, serien més que ridícoles. L'esmerçar una mesada en recórrer tres o quatre ciutats de França o Bèlgica, una visita ràpida a mitja dotzena d'institucions, no és de suposar que basti per a capgirar el nostre sistema educatiu; per a obrir nous horitzons a l'administració.

Final obligat de totes les anades i vingudes tardorals, de tot el tràngol pedagògic, solen ésser uns escrits que ningú llegeix, per lo pretenciosos i pesats que generalment resulten. Sol dir-se'n una *Memòria*. L'expedicionari aboca en ells unes parrafades emmatllades, les més de les vegades, als llibres que tracten de la matèria. Entre paquet i paquet de prosa, qualque concepte més o menys original, i en paus amb Déu. Perquè amoinar-se i afanyar-se més, si en baixar del tren de tornada no hi ha qui es recordi d'ell ni de l'ànima que l'aguanta, llevat dels de casa seva?

Aquestes pensions a pretext de viatges d'estudi, van fent-se un abús, a l'Ajuntament. D'aquí la necessitat de que en produir-se una demanda de subvenció, i sabent que ha de termenar la cosa en una *Memòria*, siga el Consistori el que comenci per a donar *memòries* al sol·licitant.

JUST

EL PRESIDENT INDISCUTIBLE

Topem amb un soci del nou còrcol tauròfil que és el Còrcol del Liceu:

- Ha vist el nostre cartell?
- Quin cartell? El de la nova temporada d'òpera?
- No, home, no; el de la nostra corrida.

—No, no l'he vist.

—Doncs escolti. Mataran un toro cada un, el Gallo, En Belmonte, En Sánchez Mejias, el Chicuelo, el Granero i En Méndez. Ademés, presidiran sis senyoretes, i el Guerra, el Machaco, el Fuentes i el Bomba. Què li sembla?

—Està bé.

—Que si està bé? I el simbolisme... Reunirem l'activitat amb el repòs, la glòria viva i la glòria passada, el pretèrit que s'ha fet rentista o comerciant i el present que segueix toorejant.

—Una apoteosis.

—I és clar que ho serà una apoteosis, perquè alguns hem tingut una pensada que la completarà. Veiam si l'endavina.

—No hi caic.

—Senzillament hem pensat en que la «corrida» sigui presidida per En Junoy.

—Home!

—Per En Junoy! No és ell l'home eclèctic? Doncs, qui millor per a presidir una festa que unirà a l'exèrcit amb Catalunya, al torero vell amb el torero nou, la caritat i la guerra, la monarquia i el poble?

—Efectivament.

—I així el Còrcol del Liceu, en mig de la toreria gloriosa i de les xamoses senyoretes, presidirà la festa, perquè En Junoy és soci del Liceu. Així i tot queda bé, i no podrà dir ningú que'l Còrcol del Liceu no sap fer les coses.

EL CONSOL

Quan l'homenatge an En Casanova arribà al seu moment culminant amb l'arribada de les representacions populars de Catalunya, del nostre municipi i de les diputacions, i quan En Maynés acabava de parlar, se varen sentir uns crits estranys, adreçats contra En Cambó. Estranys no perquè anessin contra aquest senyor, sinó per la diada i pel lloc. Xiular el nom del *leader* regionalista l'onze de setembre, sota l'estàtua d'En Casanova, realment no era gaire normal.

—Mori!—cridava la joventut.

—Abaix el butifler!

—Visca En De Valeral

En Guimerà, que hi era, escoltava, allargant el cap, aixecant les celles amb una ganyota d'astorament.

—Però, què criden?—va preguntar.

—Criden, abaix En Cambó! Mori En Cambó!

En Guimerà va aixecar els ulls al cel, com donant gràcies a Déu, i digué:

—Ai, senyor! Encara hi han catalanistes.

1714-1921

L'Esperit rebel de la nostra terra, cada cop més viu, lluita pel Demà. Traidor nou que'ns surt, aviva la guerra; guerra que, a la fi, tenim de guanyar.

Trempada en el foc de la vella Història, l'arma del Bon Dret seguim esgrimint. Ella ens farà, un jorn, reviure la glòria que'ns va robà aquell «maleit» Felip Quint.

Esperit rebel, tu ets Sol i tu ets rella que has de consagrar l'excelsa lleuor. Contra la Raó, s'hi enfonza, s'hi estrella l'aire ensoperbit del Dominador.

Mes si la Raó no'ns fos respectada?... L'hora haurà arribat de presentar el pit. Ja la joventut n'és tota amara, del bell geste heròic, del proper neguit.

Si ara defensem la pàtria-sangria forçats pels motius de l'ordre i la pau... ¿còm no defensar, quan arribi el dia, a la Pàtria-Amor que té el seny esclau?

Sang i or llueix el drap de la terra. Malfieu's d'aquells que hi veuen sols l'or. Tots tenim el cor a la banda esguerra. Hem d'ésser «esquerristes» per raons de cor.

MAYET

—Hauries de dedicar-te a la boxa, Tom.

—Per què, estimada meua?

—Home, així potser algun dia et farien uns morros nous.

Paulatinament, de mica en mica, tornen els estiuejants. Vui dir que reprèn la ciutat el caient que li és habitual.

Amb l'arribada dels que s'aventuraren a sortir de Barcelona, coincideix, com sempre, l'obertura dels teatres; la represa dels afers, momentàniament paralizats.

El que més i el que menys de quants es reintegren a la llar, vé que treu foc pels queixals en recordar els abusos de que tota mena de proveïdors, començant pel fondista i acabant pel tartaner, l'han fet víctima.

En canvi, la gent de fora, industrials i particulars, es dolen de lo malament que als estius, el que acaba de passar, singularment, comencen a marxar els negocis.

Es planyen, sobre tot, de la desaparició progressiva del *nou ric*, qual raça asseguren extingir-se a marxés dobles.

Uns i altres tenen raó.

Els primers, en queixar-se de l'afany palesat pels segons, d'exprèmer la darrera gota de la taronja.

Aquests, en lamentar l'absència del client que consentia en ésser atracat sense protesta.

No existeixen ja els *nous rics*, per la raó senzilla de que molts han vist esvaïr-se la fortuna. Els que encara resten, han esdevinguts *rics*, a seques, després de passar per un fadigós aprenentatge.

S'han cansat de servir de tema a dibuixants, novel·listes i autors dramàtics. D'ésser motiu de murmuració pel servei. S'han donat compte de que estaven en ridícul. De que se'ls explotava ignominiosament amb la capa del luxe i del bon to.

El desencant sofert, ha determinat en els *nous rics*, la inevitable reacció.

Acomplits, a força de bitllets del Banc, el seus somnis de grandesa, satisfetes les seves aspiracions puerils, han girat la truita. Aprofitant les lliçons que entre tots els hem donat, s'han sotmès a un regisme que dona, a hores d'ara, el fruit corresponent.

Assabentats de que la suprema elegància, per l'home acabat, estriba en no aparentar-ho, han esdevingut els *nous rics*, essencialment econòmics. Molts d'ells, aimen aquest principi amb excés.

L'instint hereditari els inspira. Cansats d'ésser *primos* de tothom, esmercen en posar-se en guàrdia, en defensar-se de les escomeses de l'enemic, la mateixa força que posaven en protegir l'ermilla, allà pels dies en que no comptaven una amb pesseta.

Ve'ls-hi-aquí explicada la manca de *nous rics*, en els nostres punts d'estiueig.

L'escola que'ls produïa, tancà, fa temps, les seves portes.

Al començament de l'estiu, prou sortiren els alumnes a escampar la boira.

Sols que han tingut molt compte en no deixar-se veure allà on sabien que precisament se'ls esperava.

Aquest número ha passat per la censura

El permanent aprenentatge

A Brussel·les acaba de tenir lloc el segon Congrés internacional per a la protecció a l'infantesa, i ens hem sentit invadits per una onada agredolça, pensant en lo que'n vivim lluny a Espanya de l'actuació humanista dels homes pensadors, dels homes pietosos que, enllà de les nostres fronteres, troben aire propici, terra llaurada per a la gran sembra que cal fer si es vol salvar a les criatures del perill d'esguerrarse l'ànima pels camins de la delinqüència, salvant la salut del cos que les converteix en piltrafes míseres, en creus socials, en sers inútils, en temes per a la pesadilla!

M. Paul Wets, jutge del tribunal per a nens a Brussel·les, ha presentat, al Congrés que hem esmentat, una Memòria lluminosa, filla de nou anys de constants estudis endreçats a establir una veritable avinença entre les autoritats i els tribunals destinats a mesurar la delinqüència dels menors.

A dit senyor li sembla que una educació especial per a infants evitaria el cas vergonyós d'un nombre tan considerable de delinqüents. «Els beneficis de les lleis—diu aquell jutge—no deuriem aplicar-se tan sols a la repressió de la delinqüència juvenil, sinó a la profilaxis. Per quin motiu deu esperar-se l'existència d'un fet punible, sense permetre's que els que com ell senten en lo més tendre del seu esperit la necessitat d'intervenir en la vida del menor, ho facin per a salvar a un ser humà de les urpes de la delinqüència?»

Un altre jutge, M. Sindsey, diu que la salut física del nen té una ferma, íntima relació amb el seu estat moral.

M. Caloyanny, conseller del Tribunal Suprem d'Apel·lació del Caire, diu: «Volem veritables clíniques, on se faci el diagnòstic més complet de l'estat del nen, de les necessitats que's derivin d'aítal estat, reunint, per a tenir-los ben presents, tots aquells dats que poden orientar i fer fàcil i encertada l'observació, prevenint en l'avenir els nous símptomes fins a trobar la relació que pugui existir entre ells i els símptomes primitius.»

Cal fugir del cinematògraf com de la pesta. Ell és el mig més poderós de corrupció de l'infantesa, no pel cinematògraf en sí, sinó pel verí mercantilista de les empreses, que prefereixen els temes emocionals, perversidors de la naturalesa moral dels mancats de tota experiència.

Hem de sentir enveja de Bèlgica, la martre, la petita nació inagotable en patriotisme, en bonesa de sentiments. Actualment cobetja 18,000 nens, sense família ni altre ampar que el de les associacions benèfiques oficials.

Fa un any que Bèlgica, la devastada, portava gastats 19.651,291 francs pels nens infortunats, orfes per efecte de la guerra.

S'ha creat allí un còs de «Visitadors». Ja la paraula indica quin és el deure del «Visitador». Periòdicament visita al nen per a enterar-se del tracte que se li dona, de l'estat de salut, del comportament, etc.

Per a evitar els inconvenients del regisme asilar, s'ha creat allí l'*home familiar*, espècie de patriarcat, on amb ajuda dels recursos del govern, se cuida d'una colla de criatures, mai superior a 40.

El nostre benemèrit mossèn Pedregosa, a qui coneguerem a la presó, ha dedicat lo millor de la seva vida escampant el bé, amb el pensament fit en els desamparats i els menors. Amb quina joia s'haurà enterat de l'actuació de l'*home familiar*!

RECORDANT AL MESTRE

—Sap que vostè té un xic de retirada amb En Pi i Margall?...

—Desgraciadament per a Espanya, no hi ha avui cap home que s'hi assemblí.

Nosaltres recordem el cas d'un nen albergat a Barcelona, que no tenia mare, i si tenia pare, ningú sabia on residia, ple de mals vicis. Uns amics nostres volien afillar-se'l, i no se'n presentaren pocs d'obstacles en sapiguer que el nostre amic no freqüentava l'església catòlica. Un president de la Comissió d'albergs, obeïnt a influències negres, no va voler que's realitzés l'obra d'excelsa misericòrdia, que's realitzà una vegada aquell home caigué del sitial.

A Bèlgica, la nació catòlica, no's pateix de semblant defecte d'intolerància. Allí és admesa la caritat dels que ofereixen als demés les bresques del seu amor humà, i la religió no és, com a Espanya, vena que cegui als que la professen honradament i no volen fer-la arcabota de les seves rabioles arcaiques.

J. COSTA I POMÉS

A l'hora de compaginar el present número, no havíem rebut encara la «Crònica il·lustrada de Melilla» que setmanalment ens trasmeten els nostres enviats especials Tenu i Picaró!. No sabem què carai els haurà passat als nostres amics, per aquelles desagraïdes terres del Marroc.

Al cor de la canícula rabiosa que xarrupava'ls tanyis aixerrats, ha arribat una nit escandalosa de trons granats, llampecs esfereïts.

Les cambres on reposa la mainada han sentit un fantasma corre esmat, els caps còts, la còrpora arronçada, els peus al ventre, el llençol capdellat.

Els sostres d'aire tebi en vibració han obert el pas magne d'Aguiló, la pluja s'ha estirat en cortinatges, la calitja pastosa s'ha esvaït, cada pulmó se sent més esbandit receptacle de brises i d'oratges.

A. COSTA I SENDRA

GALANIES D'AMOR, per *F. Rossetti*.—Una sèrie de madrigals de caràcter amorós, generats per un cor jove enamorat que en el seu deliri poètic sap transformar en bel·leses materials i anímiques totes les visions femenines camperoles o vilatanes que se li apareixen en el camí. L'autor té condicions per al conreu de la lírica sentimental a la manera d'En Villaspesa o d'En Carrère; fa gala d'una extraordinària facilitat en la versificació i de tant en tant ens commou amb una tendra galania original o amb un enlairat pensament d'home de cor. Li aconsellem, no obstant, que si vol escriure per al públic, no reincideixi en les pomposes dedicatòries, que no afecten més que a les dames i damiselles molt conegudes de casa seva. El llegidor s'interessa per la mestressa única del nostre cor; però quan intentem fer el *Don Juan* i volem eternir amb un *serrallo* d'amors, no aconseguim inspirar sinó llàstima... o enveja.

ASSAIG DE BIBLIOGRAFIA BARCELONINA.—Facsimils publicats amb motiu de les Bodes d'argent de la Llibreria «L'Arxiu», de Joan B. Batlle. Constitueixen el plat fort del volum

una cinquantena de curiosíssimes cobertes d'obres rares i importants que fan relació a la vida de la ciutat de Barcelona. Uns quatre mil títols d'obres d'aquest gènere porta ja catalogats l'il·lustrat bibliòfil.

Es un llibre interessant i originalíssim que remarca la cultura i el bon gust literari i artístic del benemèrit i acreditat llibre anticuari.

Tots els bons amics del llibre que estimen les obres relacionades amb Barcelona i Catalunya voldran adquirir i conservar aqueix simpàtic volum d'En Joan B. Batlle.

LA CONVERSIÓ DE FLORESTÀ.—Tètrica narració plena de vida i de intensitat dramàtica.

La publica «La Novela Semanal».

EXCURSIONS.—Noticiari mensual de la Secció, de l'Ateneu Enciclopèdic Popular. Molt interessant.

JUVENTUD.—Novel·leta original de Joan López Núñez. Vé insertada en «Los Contemporáneos».

CATALANA.—Havem rebut el darrer número d'aquesta revisteta, que porta un sumari molt castic.

LLEVOR.—Revista literària i de cultura que's publica a Les Corts.

BUTLLETÍ DE L'ESBART FOLK-LORE DE CATALUNYA.—Tenim damunt la taula el número 2, corresponent a juliol.

SEPT SCIÈNCIES

DESESPERACIÓ

(Missiva d'un del Tercí a la seva desdenyosa)

Si és cert que'm negues
—com diuen—noia,
el sí que ansio
del amor teu,
cap a Melilla
de correguda
demà, doncs, marxo..
Vatua-nell!

De voluntari
fent guerra al moro,
amb el *gatllo*
al punt de dalt,
a la vanguardia
dels soldats nostres,
que vinguin *mores*;
que'ls farà mal!

Ja que en la lluita
del teu carinyo
ferma derrota
aïl, he obtingut,
contra les kàbiles
(si elles no'm *pelen*)
no'm veuran, noia,
mai abatut.

Si tu amb els xascos
que sempre'm dones

fas retirar-me
del teu terrat,
per més metralla
que'm tiri el moro,
jo no'm retiro...
què t'has pensat!
Si amb cada prova
del meu afecte
rodolar feies
insults, desdenys;
amb cada bala
de la meua arma
vull que rodolin
quatre rifenys...

Si la ferida
del teu despreci
m'ha ben mort l'ànima
pels desenganys;
si la conquesta
de ma confiança
t'ha fet ben duenya
dels meus pocs anys;
si'l meu cor qu'era
fort de defensa,

amb traïdoria
de nits l'has prés,
i els centinelles
que'l cor tenia
no vigilaren,
badant, per res...;
allà a Melilla,
passi el que passi,
ja sabràs, noia,
quin cor tindrè;
perquè venjant me
d'aïtal oprobi
a queixalades
fins m'hi faré!

Prò, si sortint-ne
ple de victòria
ni aixís m'estimes
pas de bon grat,
me'n vaig al *zoco*
cap a Frajana,
i allí em faig moro...
I està acabat!

Per la còpia
PEPET DEL CARRIL

—Adéu-siau, minyons!... A veure si per allà baix feu tan bona collita com nosaltres!

—Tot lo que's necessita, portem.
—Sí?.. Doncs mireu de portar bones notícies, que és lo que'ns convé més.

—Sóc barcelonina, i ben barcelonina.
—Potser'sí; però no'm negarà que els ulls són moros..., perquè fereixen de traïdor.

—Nunca fuera, En Nofre Ganya, de damas tan bien servido...

—Sobre tot, fill meu, no't deixis entabanar per les cantineres.

Ahí, avui i demà.

EN PRO DE LA «BEGUDA»

En alguns departaments dels Estats Units han decretat fer un plebiscit de si s'ha de seguir prohibint l'alcohol o si ha d'ésser lliure la «beguda».

Després d'haver-ho pensat, rumiat, dormit i begut, ens havem resolt per lo darrer: «L'home ha d'ésser lliure de beure».

Ja sabem que hi han homes que no beuen, i no deixen d'ésser bons subjectes, fiats, actius i fins intel·ligents. Els han avesat de petits a no beure i ells han anat seguint incòlumes, i si es troben a certa edat sense sapiguer quin gust té el Pernod, o la Manzanilla, o el vi del Priorat, o el Burdeos, és que els pares n'han tingut la culpa. Si amb un mètode enraonat els haguessin incinat a beure, a més de les prendes que ja tenen de prudència, justícia i templança, tindrien un altre esperit (a més de l'esperit de vi), l'esperit de l'entusiasme, de la creació i fins del geni. Del bon beure se'n contenen miracles.

Tots els que escrivim pel públic, ja se sap que estem obligats a predicar moderació, i la predicarem an el beure amb totes les nostres forces; però d'això a passar a l'abstinència, com han volgut fer als Estats Units, ens en guardarem com de no beure. La beguda portada a l'excès potser atropella l'intel·ligència, després d'haver-la expressada, però el no beure la deixa inèdita, i an el món n'hi han tants i tants d'inèdits, que potser valdria la pena de dar-los-hi el «vi obligatori» per a treure'ls dels llims de l'aigua, on han viscut com les granotes.

No sabem si des de Noé, que fou dels primers d'alçar el colze, com ho comproven els versícols de les Sagrades Escripures, l'emborratxar-se ha fet un bé o ha fet un mal a la humanitat. Els que saben d'estadístiques ho tindrien de comprovar. L'alcohol ha fet molts crims, però també ha resolt moltes obres mestres. A voltes un dit més de vi ha dut a un home a la perdició, però altres voltes l'ha dut a la glòria.

Recordem un jorn que anant amb tartana discutíem lo que vol dir l'inspiració i l'exaltament, i el tartaner que s'ho escoltava va dir-nos:

—D'això que vostès en diuen inspiració, nosaltres, pargesos, en diem la «força del vi».

No sabem si la «força del vi» va ajudar a escriure El Quixot i la Divina Comedia, lo que si fos no'ns estranyaria; però de lo que si estem convençuts és que el savi que va inventar els gasos asfixiants havia d'ésser alguader, perquè només la fredor de l'aigua pot dur a tenir la sang freda d'inventar una cosa tan perversa.

Sia com sia, si algun jorn, per snobisme o per lo que fos, volguessin treure'ns la beguda de la nostra Catalunya, votem en contra com un sol home.

Pensem amb el Priorat, amb les muntanyes plenes de pàmpols que semblen catifes de rossor, pensem amb la Costa Catalana, pensem amb els Parrals d'Horaci, amb la brema, fins amb les tavernes, que no destorben an els poblets; pensem amb Noé i companys d'arca; pensem amb tants i tants poetes, que sense beure haurien sigut pobres peixos de surtidor; pensem amb tants soterranis que en lloc d'haver-hi cellers serien presons; pensem amb l'alegre

déu Baco (o s'a Bac, com ara escrivim els que estem manipulant la llengua), que va ésser proclamat déu mercès a la força del beure; pensem que la vida és un trago; pensem que el vi és el brou dels vells; que allí on hi ha aixut hi ha tristor; que qui beu bé mal no pensa; que l'aigua del mar enfonsa els nàufrecs, i el vi ranci refà als malalts; que als invertits els inverteix l'aigua; que a les bèsties no els hi agrada el vi, lo que demostra ben clarament que com menys bèstia s'és més vlnater; que els melges no volen receptar-lo de por que el malalt es refaci d'una manera soblada, i adéu client i alanta receptes!; que dona coratge an els gallofos i deixa adormits an els imprudents; que si les prunes es conserven posades amb esperit, també l'esperit dels homes amb esperit s'ha de conservar, que és sang del cristianisme, i que després de tants prestígis, tradicions i religions que l'exalten i l'enalteixen, el que no n'abusa un xic és un ximple i que la mort del bevedor és mort de conscient amb inconsciència.

XARAU

ROMEA

Sabem que s'estan fent, amb tota activitat, notables reparacions i reformes a la sala d'aqueix teatre, tradicional casal de l'escena regional.

No s'ha dit encara, definitivament, res respecte a personal artístic ni menys a obres en cartera per a estrenar.

S'assegura, no sabem amb quins visos de certesa, que entraran a formar part de la companyia que s'està formant, la senyoreta Tapias, notabilíssima actriu sortida de l'Escola d'Art Dramàtic i el popular primer actor còmic senyor Mir... fill pròdig en aquella casa, de la qual no se'n havia d'haver mogut. Inútil dir que celebràrem extraordinàriament fossin confirmades tan afalagadores noves.

La temporada de teatre català sembla que començarà en aquest colisseu a primers del proper octubre, baix la direcció del sempre «primer capitán» senyor Giménez.

NOVEDADES

La brometa dels martellets acompassant al fox-trot, ha resultat un truco d'èxit que «ha sorpresido a la misma Empresa». Cada nit el fan repetir un parell de vegades, i el públic, que és una criatura amb bergansí, s'hi entusiasma, al veure que li deixen pendre part d'una manera tan sorollosa. I com que primer ha deixat les pessetes a la «taquilla»... pica, noi, que no vé d'un tanto.

També s'aplaudeixen de valent, els quadres titulats *L'escala de la Gran Opera* i *El triomf del Carnestoltes*.

GOYA

Ha debutat, amb l'intent de donar una curta sèrie de funcions, la notable companyia castellana que dirigeix En Felip Sassone, i de la qual ne forma part la estudiosa artista Maria Palou.

La noche en el alma fou la primera novetat a assenyalar. Es tracta d'una comèdia dramàtica primorosament escrita que sembla més aviat una novel·la escenificada. Uns actes de presentació, esplèndids de diàleg, precedeixen a l'acció intensa, emocionant, amb que acaba l'obra. Suggeronat per les bel·leses que diuen els personatges i per la psicologia afiligranada dels mateixos, l'espectador entra perfectament preparat a l'argument dramàtic, original, viu i humaníssim, que com diem no esclata fins en els darrers actes.

DIALEG A CASA LA CIUTAT

—On són les *harcas*, Rodríguez?
—Arriba, al primer pis, però estan buides.

L'obra és un xic desigual pel que's refereix a la construcció, però tot lo que hi passa, tot lo que s'hi diu, fins lo més episòdic, fins lo més inversemblable, resulta sempre artístic, interessant i digne. Amb molta justícia l'autor fou cridat repetidament a les taules.

L'exquisida actriu Maria Palou encarnà amb veritable *amore*, amb corpenedora passió, el difícil paper de la protagonista. Dels altres artistes que hi prengueren part, cal remarcar la bona tasca de les senyores Gil i Emo i dels senyors Palou, Echaide i Marín.

— Per a abans d'ahir, dimecres, estava anunciada l'estrena de l'obra *Los nuevos pobres*, que encara no havem vist.

CÓMICO

Una tanda de funcions de teatre català, per la companyia del «Romea». Cavall de batalla: *La Ventafocs* i *Per Catalunya*.

Tot això alternat amb obres de repertori, en les quals s'hi distingeixen notablement els capdavaners Giménez, Montero i Aymerich.

POLIORAMA

Ahir, dijous, degué tenir lloc la inauguració de la temporada de tardor.

Apreciables còmics ja ventatjosament coneguts d'altres temporades: Güell, Juárez i Asquerino.

— Dimecres que vé primera estrena: *Mi Salvador*, sàinet en tres actes de Paradas i Jiménez. Grandiós èxit de rialles a tot arreu on s'ha representat.

Ja'ns hi trobarem.

ELS DEPORTS

FOOT-BALL

El C. D. Europa va fer la seva inauguració de la temporada oficial amb un fort èxit.

L'aspecte que ofería el camp era magne; un públic nombrós va assistir-hi, ja que el partit anunciat entre l'Europa i el Martinenc havia despertat força curiositat.

El partit va resultar molt interessant, donada la cobdícia en que jugaren ambdós equips. L'Europa jugà molt, però la sort no'l va ajudar en els atacs, i els del Martinenc dues o tres voltes van arribar al «portal» dels europeus, encolomant dos *goals*.

Durant la segona part, l'Europa apretà de valent, fent dos *goals* més, deguts a l'Alegre, que ell solet va treure la tranquil·litat del porter del Martinenc.

Pels guanyadors jugaren En Jaumandreu, En Serra, En Vidal, l'Artisús, En Pelaó, En Bonet, l'Alcázar, En Julià, En Nogués, l'Alegre i En Pellicer.

«Per lo contat, es veu que comencen amb bon peu. Amunt i crits!

*
**

El Bemfica, de Portugal, vindrà a Barcelona per a jugar dos partits amb el F. C. Barcelona, i per cert que venen amb molta fama.

Per lo tant, ja tenim partits internacionals.

Aquest número ha passat per la censura

L'IL·LUSIONISTA CARMO

—Respectable públic: què vols que'n surti de dins d'aquesta caixa?
 —Home!... Vegi la manera de fer-ne sortir la Pau.

CICLISME

L'altra nit, en el Parc, es celebrà la Carrera dels 100 quilòmetres, campionat de Barcelona; i, fillets de Déul, quina generació, allò semblava que ho donguessin.

La cursa fou bastant nivellada, i En Bover, el mallorquí, va *engiponar-se* el premi i el campionat se'l va endur En Saura.

Total: un èxit per a la U. V. E. i per a En Viamonte.

BOXA

Per lo vist, en el Iris ja s'ha acabat la boxa; ara solament n'hi haurà en el teatre «Español», i els organitzadors, com que tenen ganes d'atraure més afició, compten amb boxadors de valú, i creiem que ho lograran, doncs allí on posa la mà En La... uil, èxit segur; no falla.

PENYA RHIN

Segueixen aquests «penyistes» treballant de ferm per a tenir-ho, en son degut dia, tot acabat, i com que l'afany i el sacrifici a cap d'ells els hi manca, nosaltres esperem un triomf definitiu.

NATACIÓ

Organitzats pel Club de Natació de Barcelona, i a benefici dels soldats que lluiten al Marroc, s'han celebrat els campionats de natació d'Espanya, els quals han sigut un veritable triomf per als organitzadors i nedadors que hi prengueren part.

Per aquest motiu va haver-hi mullena de veritat, i En Cuadrada, Tusell, Laguía—no és de Barcelona, és de Lleida—el nen Roqueta, Basté, Manifold i Fernández foren els guanyadors de les diferents proves, i tots sortiren «contents i mullats».

També hi hagué concurs femení, i les *ondinas* es llui- ren de debò, essent molt aplaudides i obsequiades amb pomells de flors.

I prou per avui.

!NOLUS

PAISATGES, PESSETES I MEDALLES
 LA SALA VAYREDA — UN GROU

No n'ha mogut poc d'aldarull entre els pintors de grapa el *Concurs de Paisatge* obert pel *Reial Circol Artístic* d'aquesta ciutat. I es comprèn: uns premis d'un grapat de milers de peles, uns quants més d'un grapat de centes, havien de fer obrir l'ull forçosament als paisatgistes i fins als que no en són, els quals fan els possibles per a tornar-se'n, amb el desig de veure si els hi toca alguna coseta.

Ja m'agradarà veure quins seran els pintors d'em- penta que els hi tocaran les primeres *sorts* d'aquest *Con- curs*, perquè d'*empentes* no en mancaran pas.

Els consagrats i els reconsagrats davant de tantes peles, aniran a cops de puny.

I més, sabent que no les hi faran guar com l'Ajuntament an En Mir, les dotze mil de l'ala, vui dir de la Sala d'Honor que li dedicaren a la darrera Exposició municipal d'Art, i que encara no sap on són.

Al bell temps que'ls grossos es faran a palletes els premis del «Círcol Artístic», els menuts es disputaran les medalles d'or i d'argent, del llegat Masriera, dedicat als aprenents del paisatge.

Ara sí que em dol no haver-me dedicat a la pintura de la naturalesa viva, perquè amb lo viu que soc, mal

m'està el dir-ho, de segur que hauria pescat quelcom.

Al menys, bé n'hauria sapigut tant com En Benet de pintar... i de trobar ganguetes.

I en tindria ben bé prou.

**

Quan vareig llegir que al pintor Vayreda li anaven a dedicar una sala del Museu d'Art Modern, ho confesso francament, va venir-me com un desmai.

En Vayreda, aquell marrec de les dones nues encaronades i de les cares planes, tenir una sala al Museu! Això ja era burlar-se del mort i de qui el vetlla, prenent per cadàver a l'Art i per vetlladors als crítics independents.

Justament indignat, havia esmolat la ploma per a sucra-la amb canya de la forta, per a embestir a la Junta de Museus, quan la premsa local em va tornar la tranquil·litat.

No's tractava d'En Vayreda el *malo*, sinó d'En Quimet, el gran paisatgista olotí, mort ja fa temps, un dels modernitzadors del paisatge català, que sapigué portar damunt la tela la lluminositat de la seva formosa comarca.

No tinc res que dir-hi.

En Joaquim Vayreda es mereix una sala del Museu, encara que sigués amb alcova i tot.

I la seva família l'agraïment de Barcelona per la donació que li ha fet de bon nombre d'obres del mestre a qui es tracta d'honorar.

**

Un dels molts *grops* que ara corren per tota nostra regió, i en tots sentits la recorren, ha obert una exposició de fotos i de pintura que es pot veure cap al tard. No sé perquè se'm figura que li ha eixit un *grop* a l'art.

C. ARBÓ

Esquellots

Entusiàsticament acollida per tots els sardanistes ha sigut la idea llençada per L'ESQUELLA d'alçar, a Vallvidrera, un monument al gloriós compositor empordanès Pep Ventura.

Defugint les moltes i valuoses felicitacions per nostra modesta iniciativa, deixem aquesta completament a mans de

DRAPS SAGRATS

—Ai, all... Dugues banderes llueixen ara?

—Oh!... L'altra és per a fer anar els coloms a la menjadora.

la benemèrita Comissió de l'Aplec de la Sardana, Foments, Esbarts, Orfeons i altres simpàtiques institucions propagadores de la nostra xamosa dansa nacional, a les quals donarem el nostre més fervorós apoi moral així com l'esforç material que individualment el patriotisme ens dicti.

Un estimat confrare, «La Sardana», després de qualificar de *Bella Idea* el projecte iniciat en el nostre solt, exposa en un article la conveniència de que el monument a En Pep Ventura, en cas d'alçar-se, sia emplaçat davant la romànica església de Vallvidrera, en lloc de a Les Planes, com nosaltres insinuàvem.

Amunt i... sardanes; i qui més hi sàpiga que més hi digui.

Amb la mort del nostre plorat Pompeu Gener, quedà vacant a l'Ajuntament la plaça il·lusòria de «traductor de llengües vives i mortes» o una cosa semblant, que pietosament fou inventada per a endolcir la vellesa de aquell il·lustre literat.

Desaparegut del món dels vius En Peyo, lo natural hauria estat amortitzar aqueixa plaça, i que no se'n parlés més, oi?... Doncs, no, senyors. El món dels vius és plé de vius, i s'han presentat ja tres sol·licitants per a ocupar el càrrec «imaginari» de traductor municipal.

Primer sol·licitant: Un guàrdia urbà, que acredita conèixer a la perfecció tres o quatre idiomes, entre ells l'andaluç.

Segon sol·licitant: Un senyor periodista, que assegura haver fet pràctica pels music-halls amb tota mena de llengües.

I tercer sol·licitant: El director del museu d'una de nostres Associacions de Caçadors, que al·lega sapiguer traduir del castellà al català, amb l'ajuda del *Diccionari* d'En Rovira. S'emportarà la breva aquest últim.

Essent caçador, no li costarà gaire caçar els mussols del Consistori.

«Els diputats provincials Pereña, Vidal i Casanovas han informat a la Mancomunitat sobre els camins de Sort».

Naturalment, el senyor Puig i Cadafalch hi devia donar la conformitat.

Qualsevol abandona els *camins de Sort* en els temps que correm.

Així els tingués En Maura!

Escriu un revister de salons aristocràtics:

«Se ha celebrat en la linda villa de Sitges un lucido baile de apaches.»

Apatxes? Així es comprén.

Així es comprén que Mister Deering, el cèlebre milionari nord-americà hagi volgut fugir de Sitges.

NOTES DE CASA:

Del President del Foot-Ball Club «L'Avenç del Sport» rebérem una atenta comunicació participant-nos haver-se constituït el Concell Directiu d'aqueixa entitat.

Enterats... i que consti.

L'escena, a França, terra de grans patriotes i grans patrioters:

Una pobra dona plorava desconsolada per la sort del seu fill únic que anava a la campanya del Marroc en ple istiu.

— Se li ficarà el sol al cap, en aquelles terres!—exclamava la desgraciada mare.

I un seu veí, militar, procurava consolar-la:

—Animeu-vos, mestreja!... El vostre fill no pot morir de insolació, perquè si mor, morirà a l'ombra de la bandera francesa.

Retallem d'un periòdic que no té res de catalanista el següent telegrama:

«Estadística del trabajo».

«El Ayuntamiento de Madrid ha publicado una estadística del trabajo, al final de la cual se hace esta curiosa confesión:

El número de comerciantes madrileños no es más que el 2,55 por ciento de los habitantes de Madrid; el de industriales el 0,94, y el de obreros el 3, con lo que se demuestra que si estos datos respondiesen a la realidad y estuviesen en proporción los de profesionales y empleados, resultará que el 90 por ciento de los residentes en esta población estaban dedicados al dulce placer de no hacer nada.»

Res!... «De Madrid al cielo». Visca Espanya!...

En Cambó des del flamant ministeri d'Hisenda i cridant ben fort:

—Visca l'Espanya gran!...

Diàleg de replà d'escala:

—Què fa el malalt?

—Segueix bastant malament.

—Pobre senyor!... Tants diners com té!... A quí els deixarà?

—Diu que ha fet testament a favor del metge que li salvi la vida.

Rafel Riba: Rebut i merçi. Vol tenir l'amabilitat de donar-nos les senyes del seu domicili?—Angel Pi: L'observació arribà tard. Mirarem de recordar-nos-en l'any vinent.—P. Colomer i F.: Moltes gràcies; entra en cartera.—Badoret: Mirarem de complaure'l; si no va al periòdic, anirà a l'*Almanac*.—F. P. C.: Allò de *Cara i Creu* ho guardem per a l'*Almanac de La Campana*.—Noguera Mascle: No ens entusiasma, ni pel fons ni per la forma.—E. Pascual: El xisto està millor que'l dibuix.—El Fanalé: No ens convenen.—Radium: El sonet anirà a l'*Almanac de La Campana*.—P. del C.: Mirarem d'aprofitar-ho.—Tendències: Massa *patriotero*.—J. C. V.: L'idea no és maleta; però el dibuix és poca cosa. Ademés, Donya Anastasia no el deixaria passar.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

SINGLOTS POETICS

per FREDERIC SOLER (Serafi Pitarra)

LA BUTIFARRA DE LA LLIBERTAT	original	1 acte	LO PUNT DE LAS DONAS	joguina	2 actes
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA	paròdia	2 >	L'ÚLTIM TRENALÒS	original	2 >
LO CANTADOR	>	2 >	L'AFRICANA, paròdia d'aquesta magnífica		
LO CASTELL DELS TRES DRAGONS	original	2 >	òpera		
¡COSES DEL ONCLE!	>	1 >	GRA Y PALLA, paper per a matar ratos col-		
OUS DEL DIA	paròdia	2 >	lecció de poesias		
LAS PÍLDORAS DE HOLLOWAY	original	1 >	LO BOIG DE LAS CAMPANILLAS	joguina	1 acte
SI US PLAU PER FORSA	>	2 >	II. PROFETA, paròdia d'aquesta magnífica		
UN MERCAT DE CALAF	original	2 >	òpera		
UN BARRET DE RIALLAS	>	1 >	FAUST, paròdia d'aquesta magnífica òpera . .		
LA VENJANSA DE LA TANA	paròdia	1 >	LICISTAS Y CRUZADOS	original	2 actes
LA VAQUERA DE LA FIGA ROSSA	>	2 >	LOS HÉROES Y LAS GRANDEZAS	>	2 >
LAS CARABASSAS DE MONTROIG	original	2 >	LA MORT DE LA PALOMA		
EN JOAN DONETA	>	1 >			

Preu de cada singlot: 0'60 cèntims — Les 24 obres publicades, enquadernades en 2 volums: **Pessetes 18**

VICENS GARCIA (Rector de Vallfogona)

POESIES SERIES

Pessetes 1'20

Pessetes 2'40

POESIES SATÍRIQUES

MEDICINA CASERA

REMEDIOS QUE CURAN

Tratamientos sencillos y curas fáciles para toda clase de accidentes y pequeñas enfermedades

Un tomo: **Pesetas 1**

ARTES INDUSTRIALES

Desde el Cristianismo hasta nuestros dias

por H. GINER DE LOS RIOS

Un tomo 8.º : **Pesetas 3'50**

PRONTO APARECERÁ

El Año en la Mano

ALMANAQUE-ENCICLOPEDIA de la vida práctica para 1922

Impreso sobre magnífico papel satinado, fabricado exprofeso para que los innumerables grabados sean fiel reproducción del original

— Pueden nuestros corresponsales formular el pedido —

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

AMOR AMB AMOR ES PAGA

—Diu que *El Gato* és tan amic nostre?... *Bueno!*... Jo també ho sóc d'ell,